

УНУ
02. 07. 2008
424/1

Рецензија уџбеника *Кривично процесно право* аутора
доцента др Божидара Бановића

Уџбеник доцента др Божидара Бановића под називом *Кривично процесно право* намењен је студентима треће године, смера за безбедност, Факултета безбедности Универзитета у Београду. Рукопис уџбеника броји 232 стране стандардног компјутерског прореда и 3 стране коришћене литературе. Након предговора, у којем аутор истиче да је уџбеник у потпуности усклађен са програмом наставног предмета *Кривично процесно право* на Факултету безбедности, кривичнопроцесна материја је обрађена у оквиру Општег и Посебног дела.

Општи део уџбеника др Бановића је посвећен разматрању основних процесних института. Структура Општег дела је усклађена са ауторовим схватањем да кривичнопроцесни субјект, однос и радња, као и предмет и задатак кривичног процесног права представљају основна обележја ове гране права. У складу са тим је Општи део подељен на неколико целина: прва се односи на општа разматрања о кривичном процесном праву и кривичном поступку, друга је посвећена кривичнопроцесним субјектима, трећа роковима и терминима у кривичном поступку, четврта трошковима кривичног поступка, пета поднесцима и записницима у кривичном поступку, шеста доказним средствима у кривичном поступку и последња, седма, судским одлукама.

У оквиру прве целине (стр. 3 до 41) која се односи на општа разматрања о кривичном процесном праву анализиран је најпре појам, предмет, задатак, извори и важење кривичног процесног права, затим појам, врсте и ток кривичног поступка, а након тога је учињен осврт на однос кривичног процесног права и других грана права. Ова целина се завршава излагањем о кривичнопроцесним начелима.

Друга, уједно и најобимнија целина (стр. 42 до 98) посвећена је кривичнопроцесним субјектима. Након општих разматрања о кривичнопроцесним субјектима у оквиру којих су обрађени појам и основна обележја кривичнопроцесних субјеката, извршена њихова класификација и изложена начела која се на њих односе, анализа је усмерена ка најважнијим кривичнопроцесним субјектима. Размотрен је пре свега суд, тј. дат је његов појам, приказана судска организација, надлежност и размотрени разлози за изузеће судије. Након тога су анализирани овлашћени тужиоци у кривичном поступку, од којих је на првом месту обрађен јавни тужилац. Одређен је његов појам, изложена организација, размотрена начела, надлежност, изузеће, изузеће и имунитет, као и положај јавног тужиоца у кривичном поступку. Анализа је затим усмерена ка оштећеном и различитим улогама које он може да има у кривичном поступку. У зависности од тога да ли се кривично дело гони *ex*

officio или *ex privato* тужилачка улога оштећеног може да буде двојака: улога приватног или супсидијарног тужиоца, па је томе посвећена потребна пажња. Поред тога, у основним цртама су објашњене процесне ситуације у којима се оштећени у кривичном поступку појављује са имовинскоправним захтевом и у својству сведока. Потом је уследила анализа окривљеног кроз одређивање његовог појма и сагледавање процесног положаја у светлу његових права и дужности у кривичном поступку. Једно од важних питања која се у кривичнопроцесној материји везују за окривљеног односи се на мере за обезбеђење његовог присуства и несметано вођење кривичног поступка. Реч је о позиву, довођењу, забрани напуштања боравишта, јемству и притвору којем је посвећена посебна пажња. Излагања о кривичнопроцесним субјектима се завршавају браниоцем, тј. сагледавањем случајева обавезне и факултативне одбране у кривичном поступку, као и положајем браниоца у кривичном поступку.

Део посвећан роковима у кривичном поступку (стр. 99 до 102) обрађује најважнија питања у вези са овим процесним појмом, што је случај и са деловима посвећеним трошковима кривичног поступка (стр. 103 до 106) и поднесцима и записницима у кривичном поступку (стр. 106 до 111).

Доказним средствима је сасвим оправдано посвећено више пажње (стр. 112 до 140). Колега Бановић је у овире овог дела обрадио сва битна питања која се појављују у вези са увиђајем, реконструкцијом догађаја, саслушањем окривљеног, исказом сведока, вештачењем, исправама, привременим одузимањем предмета и поступањем са сумњивим стварима. Уочава се, међутим, да специјалне доказне радње нису обрађене на овом месту, већ у оквиру постука за кривична дела организованог криминала, што је сасвим легитиман начин приступа тој теми.

На крају Општег дела су анализирани судске одлуке (стр. 141 до 144) и то тако што су најпре одређен њихов појам, врсте и структура, а затим је изложен поступак доношења судских одлука.

Посебни део уџбеника доцента др Бановића, иако мањи по обиму (стр. 145 до 232), обухвата сва битна питања у вези са током кривичног поступка. Наравно, нагласак је на редовном кривичном поступку, с тим да је најпре објашњен преткривични поступак, тачније, његов појам и основне карактеристике, кривична пријава и субјекти и радње овог поступка. Затим је пажња усмерена на претходни поступак и главни кривични поступак. Обрађен је и поступак по правним лековима, односно редовни и ванредни правни лекови. Од посебних поступака, у уџбенику су изложени скраћени кривични поступак, поступак према малолетницима и поступак за кривична дела организованог криминала.

Уџбеник др Божицара Бановића на систематичан, одмерен и надаре приступачан начин уводи читаоца у сложену материју кривичног процесног права. Томе свакако доприноси и стил којим је написан уџбеник, а који се одликује јасном и језгровитом реченицом која се одмах усредсређује на предмет разматрања. Иако је нагласак у излагању стављен на важећу законску регулативу, аутор је пронашао праву меру у изношењу теоријских погледа у

вези са одређеним процесним питањима, што представља користан путоказ за оне који желе да се продубљеније баве материјом кривичног поступка. Због тога је с правом у предговору уџбеника написано да он може да послужи и читаоцима који се теоријски или практично баве проблематиком кривичног процесног права.

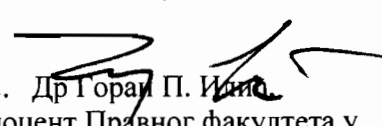
Завређује посебно да буде истакнут методолошки приступ др Бановића у обради сваке теме. Он се одликује јасним назначењем циља сваке обрађене целине, који је изложен у неколико сажетих реченица. На другој страни, крај сваке тематске целине је праћен резимеом у којем је начињен кратак осврт на претходно излагање. Након тога следе питања о материји која је управо обрађена, као и списак литературе која се непосредно односи на њу.

На основу свега изложеног, задовољство нам је да предложимо уџбеник доцента др Божидара Бановића *Кривично процесно право* за објављивање.

Београд, 21. јун 2008. године

РЕЦЕНЗЕНТИ

1. Др Ивана Симовић,
ванредни професор Факултета
безбедности у Београду

2. Др Горан П. Илић,
доцент Правног факултета у
Београду